

17. Мезрин Б. Н. Личные неимущественные отношения в предмете советского гражданского права // Актуальные проблемы гражданского права. – Свердловск: Свердлов.юрид.ин-т, 1986. – С. 25–33.
18. Беспалов Ю. Ф. Теоретические и практические проблемы реализации семейных прав ребёнка в Российской Федерации: дис. ...док. юрид. наук. – М., 2002. – 348 с.
19. Душкина Е. Н. Проблемы защиты семейных прав по семейному законодательству РФ: автореф. дис. ...канд. юрид. наук. – Волгоград, 2006. – 27 с.
20. Логвінова М. В. Цивільна та сімейно-правова відповідальність батьків за правопорушення, вчинені неповнолітніми [Текст]: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.03 / Логвінова Марія Володимирівна / НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2006. – 20 с.
21. Берестова І. Е. Способи самозахисту цивільних прав: окремі аспекти // Приватне право і підприємництво. – 2010. – № 9. – С. 10–14.
22. Гориславський К. О. Право людини та громадянина на самозахист життя і здоров'я від протиправних посягань: автореф. дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.02 / Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2003. – 17 с.
23. Негода О. А. Самозахист прав та інтересів дитини за цивільним та сімейним правом / О. А. Негода // Держава і право. – 2009. – Вип. 46. – С. 388–393.

This article describes how to protect the moral rights of the child. The necessity isolate additional ways to protect moral rights of the child. Special attention is given to self-defense.

В статтє рассматриваются способы защиты личных неимущественных прав ребенка. Обосновывается необходимость выделять дополнительные способы защиты личных неимущественных прав ребенка. Особое внимание уделяется самозащите.

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТОГО З ПОДРУЖЖЯ, ЯКИЙ ПЕРЕЖИВ СПАДКОДАВЦЯ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Солтис Н. Б.,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, завідувач сектору проблем цивільного права НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

У статті досліджується правосуб'єктність того з подружжя, який пережив спадкодавця, у законодавствах зарубіжних країн. Пропонується для визначення правового статусу «того з подружжя, який його пережив» застосовувати поняття «вдова(вдівець)».

Ключові слова: подружжя, шлюб, режим майна подружжя, черги спадкоємців за законом, заповіт подружжя.

Під правовим статусом особи у теорії права розуміють систему законодавчо встановлених та гарантованих державою прав, свобод, законних інтересів і обов'язків особи. Правовий статус є способом нормативного закріплення основних принципів взаємодії особи та держави. Основними елементами юридичного статусу громадян як суб'єктів цивільного права у законодавстві майже всіх зарубіжних країн визнаються правоздатність, дієздатність та місцепроживання. Винятком є лише США, де у доктрині правових категорій активної і пасивної правоздатності використовується єдине поняття для визначення як правоздатності, так і дієздатності – «правоздатність» [1, с. 14].

Традиційно закликання до спадкування за законом, а також визначення кола спадкоємців за заповітом визначається із наявності між спадкодавцем і потенційними спадкоємцями сімейно-родинних зв'язків. Водночас окремі категорії суб'єктів сімейних відносин, зокрема подружжя, у законодавствах різних країн мають переважні права при визнанні їх спадкоємцями або при набутті окремих видів спадкового майна.

Статус того з подружжя, який його пережив, при реалізації свого суб'єктивного права на спадкування визначається залежно від підстав спадкування або від сімейно-родинних відносин. Статус того з подружжя, який його пережив, у спадкових відносинах визначають юридичні права та обов'язки (спадщина), які перейшли до нього від того з подружжя, який помер (спадкодавця). Для визначення статусу того з подружжя, який його пережив після смерті іншого, законодавство України (ст. 1261 ЦК) застосовує невдало сформульовану конструкцію, зі складним для сприйняття мовним оборотом – «той з подружжя, який його пережив», що, по-суті, є перекладом із російської мови терміна «пережитый супруг». Слова «вдова» та «вдівець» не знайшли свого закріплення у цивільному законодавстві як терміни для позначення статусу одного з подружжя після смерті іншого, крім єдиного згадування у ст. 303 ЦК України у наданій їм правомочності, у разі смерті фізичної особи розпоряджатися її особистими паперами.

Але визначення терміна «вдова/вдівець» є у міжнародному законодавстві, зокрема у п. г ст. 1 Європейського кодексу соціального забезпечення, прийнятого Радою Європи від 06.11.1990 р., де – «вдова/вдівець» означає одного із подружжя, який утримувався померлою особою, на час його смерті та не взяв новий шлюб. На переконання З. В. Ромовської, слова «дружина» та «чоловік» по відношенню до слів «вдова (вдівець)» є зі всіх точок зору кращими, навіть якщо йдеться про смерть когось із них [2, с. 171]. Безумовно, слова «вдова/вдівець» є важкими для сприйняття, але вони повсякчас трапляються у: побутовому вжитку, формулюваннях анкетних даних певних документів тощо, саме для визначення правового статусу того з подружжя, який його пережив. Тоді як слова «дружина» та «чоловік» вживаються у розумінні сімейної правоздатності подружжя, яка виникає в осіб з моменту реєстрації шлюбу та припиняється з підстав, передбачених у ст. 104 СК України, а саме: у разі смерті одного з подружжя або оголошення його померлим; внаслідок його розірвання.

Тим часом сімейне законодавство закріпило у ст. 2 СК України статус інших членів сім'ї, таких як: падчерки та пасинка, мачухи та вітчима, які на підставах, передбачених законодавством, набувають статусу батьків і дітей. Ввівши поняття «падчерки та пасинка», «мачухи та вітчима» сімейне законодавство чітко визначило у родинно-сімейних відносинах статус певного члена сім'ї.

Статус подружжя чоловік і жінка набувають з моменту реєстрації шлюбу. До осіб, які уклали шлюб, законодавцем застосовуються терміни «чоловік» та «дружина». У разі смерті одного з подружжя шлюб припиняється, а з ним і права та обов'язки подружжя. Той з подружжя, який його пережив, набуває статусу спадкоємця і закликається до спадкування відповідно до підстав, передбачених у ст. 1217 ЦК України (за заповітом або за законом). Вважається за необхідне ввести поняття «вдова/вдівець» у термінологічний словник цивільного законодавства замість словосполучення «той з подружжя, який його пережив». Введення поняття «вдова/вдівець») у «Книгу шосту. Спадкове право» ЦК України визначить правовий статус подружжя після припинення шлюбних відносин, внаслідок смерті одного з подружжя, та надасть можливість відійти від складної мовної конструкції у визначенні правової категорії.

Основною умовою для визначення статусу «вдови/вдівця» у спадкових відносинах є реєстрація шлюбу зі спадкодавцем за його життя та за умови, що такий шлюб не припинився шляхом розірвання на момент його смерті. Зокрема, не виникає право на спадкування у чоловіка після жінки або у жінки після чоловіка у разі релігійного обряду шлюбу, без реєстрації такого шлюбу в державному органі реєстрації актів цивільного стану. Слід зазначити, що у деяких країнах ЄС законодавством передбачена альтернатива «шлюбу» – це «цивільні партнерства» та «співмешкання», при чому такі союзи можливі як між чоловіком і жінкою, так і партнерами однієї статі.

Під «зарєстрованим партнерством» згідно з Законом Німеччини «Про зарєстроване цивільне партнерство» від 16.02.2001р. розуміють відносини між повнолітніми партнерами щодо спільного проживання, шлюб яких не оформлений в установленому законом порядку. За цим законом партнери мають взаємні права та обов'язки. До наслідків створеного партнерства для спільного проживання щодо права на утримання і права спадкування застосовуються загальні положення законодавства для врегулювання цих відносин.

Інститут «співмешкання» (cohabitation) відомий законодавству Франції, під яким розуміють фактичний союз двох осіб різної або однієї статі, які проживають разом, у разі якщо таке спільне життя має стійкий і тривалий характер (ст. 515-8 ЦК Франції). Крім того, законодавство Франції передбачає і нормативне закріплення спільного фактичного проживання шляхом укладення «договору про спільне життя», за спільною заявою, яка подається до канцелярії суду (ст. 515-3 ЦК Франції). Згідно зі ст. 515-1 ЦК Франції «договором про спільне життя» є договір, укладений між двома повнолітніми фізичними особами різної або однієї статі, з метою ведення спільного життя [3, с. 223, 226, 804].

У доктрині сімейного права України також досліджувалося питання щодо співмешкання осіб, які проживають однією сім'єю без реєстрації шлюбу, та були пропозиції ввести поняття «конкубінат» [4, с. 95–104] для визначення статусу їх спільного проживання. Закон Франції зі статусом співмешкання пов'язує настання певних правових наслідків, зокрема, отримання відшкодування шкоди у зв'язку зі смертю співмешканця, тоді як у вітчизняному законодавстві лише факт реєстрації шлюбу є визначальним для виникнення права на спадкування та визначення черги при спадкуванні за законом, у разі якщо спадкодавець не склав за життя заповіт. Зокрема, ст. 1261 ЦК України передбачено, що той з подружжя, який його пережив, закликається до спадкування разом із спадкоємцями першої черги, тоді як проживання чоловіка і жінки у співмешканні надає право на спадкування одному з них лише у четверту чергу і за умови проживання однією сім'єю не менше як п'ять років до часу відкриття спадщини (ст. 1264 ЦК України).

Шлюб припиняється внаслідок: визнання його недійсним через недотримання встановлених умов його укладення; смерті або оголошення померлим одного з подружжя або обох; розірвання шлюбу. Право на спадкування одного із подружжя після другого втрачається, якщо один із подружжя помер до набрання чинності рішенням суду про розірвання шлюбу, вважається, що шлюб припинився внаслідок його смерті (ч. 3 ст. 104 СК України), а отже, у того з подружжя, який його пережив, виникає

право на спадкування після нього. Тоді як, в іншій ситуації, якщо один із подружжя помер у день набрання чинності рішенням суду про розірвання шлюбу, вважається, що шлюб припинився внаслідок його розірвання, а отже, другий з подружжя не набуває статусу вдови/вдівця та права на спадкування.

Припинення шлюбу або заручин до смерті спадкодавця за законодавством Німеччини має наслідком визнання спільного заповіту подружжя недійсними. Слід зазначити, що до підстав припинення шлюбу також прирівнюються і випадки спроби розірвання шлюбу, якщо спадкодавець клопотав про розірвання шлюбу або дав згоду на розірвання шлюбу. Заповіт, який було складено на користь особи, із якою він заручився, також вважається недійсним, якщо заручини розірвано до смерті спадкодавця (§ 2077 ЦУ Німеччини).

Необхідною умовою для встановлення статусу того з подружжя, який його пережив, є також правильно визначений правовий режим майна подружжя, що впливає на склад спадщини. Сімейне законодавство як зарубіжних країн, так і України нормативно закріплює три види правового режиму майна подружжя: спільності, роздільності (особистий) та змішаний режим. Юридичною підставою для застосування того чи іншого режиму може бути або шлюбний договір, або сам закон (легальний режим). Як шлюбний договір, так і закон може передбачати будь-який з трьох названих режимів майна подружжя. У шлюбному договорі може бути визначений статус як дошлюбного майна чоловіка і дружини, так і режим майна, нажитого в шлюбі, а також майнові санкції у випадку розлучення.

Легальний режим спільності майна подружжя передбачає законодавство Франції, Іспанії, деяких штатів США, режим роздільності – законодавство Англії, деяких штатів США, інших країн. Змішаний режим існує у Німеччині, Фінляндії, Ісландії, Швеції, Данії та Норвегії [5, с. 132].

За загальним правилом як зарубіжних країн, так і України, при режимі спільності подружжя встановлюється презумпція спільної сумісної власності на майно, яке нажите у шлюбі. Виключення становить майно, отримане під час шлюбу у подарунок або в спадщину, яке залишається в роздільній (особистій) власності. Законодавство зарубіжних країн та України передбачає серед підстав зміни режиму майна встановлення режиму окремого проживання подружжя. Так, згідно зі ст. 301 ЦК Франції у разі смерті одного із подружжя, щодо якого встановлено режим окремого проживання, за другим із подружжя зберігаються права того з подружжя, який його пережив. Встановлення режиму окремого проживання подружжя має наслідком встановлення роздільного режиму майна (ст. 302 ЦК Франції). У законодавстві України статус вдови/вдівця, у разі встановлення режиму окремого проживання, спеціальною нормою не визначений. Але виходячи із загальної норми ч. 1 ст. 120 СК України та ст. 1218 ЦК України, можна дійти висновку, якщо встановлений режим окремого проживання не припиняє прав та обов'язків подружжя, то у разі смерті одного з них, той з подружжя, який його пережив, набуває статусу спадкоємця. Згідно з п.1. ч. 2 ст. 120 СК України, у разі встановлення режиму окремого проживання, майно, набуто в майбутньому, не вважатиметься набутим у шлюбі, що визначає режим роздільності майна.

У спадкових відносинах здійснюється перехід всіх прав та обов'язків, які належали одному з подружжя, який помер (спадкодавця), на час відкриття спадщини незалежно від встановленого правового режиму майна подружжя за життя, тоді як для того з подружжя, який його пережив (спадкоємця), визначення режиму спільності майна впливає на визначення розміру часток спадкоємців. Так, у випадку розподілу спадкового майна між спадкоємцями необхідно попередньо виділити частку того з подружжя, який його пережив, у спільно нажитому майні, оскільки на цю частку спадщина не відкривається. Спадщина відкривається лише на частку померлого у спільно нажитому майні.

У спадковому законодавстві зарубіжних країн правовий статус пережитого із подружжя не є однозначним. Той з подружжя, який його пережив, може бути закликаний до спадкування як спадкоємець відповідної черги за законом або як спадкоємець за заповітом. У законодавстві України передбачений і спеціальний порядок переходу майна подружжя, яке належить їм на праві спільної сумісної власності, за заповітом подружжя (ст. 1243 ЦК).

У країнах континентальної Європи застосовуються дві системи спадкування за законом: романська і система парантел. Відповідно до романської системи (Франція, Італія, Бельгія та ін.) всі спадкоємці за законом поділяються на чотири категорії або розряди, залежно від черги закликання до спадкування. Вдова (вдівець) не входить ні до одого із розрядів або черг, однак вона/він має право довічного користування певною частиною спадкового майна (узуфрукт) у розмірі $\frac{1}{2}$ або $\frac{1}{4}$ частини спадщини, залежно від наявності або відсутності у спадкодавця дітей.

За системою парантел (Німеччина, Австрія, Швейцарія) спадщина переходить до групи кровних родичів, де на відміну від романської системи всередині кожної парантели ступінь споріднення зі спадкодавцем не є вирішальним. Кількість парантел у кожній країні також різна. Так, у Німеччині вона не обмежена числом черг, тоді як у Швеції їх налічується лише три [5, с. 139–140]. Той із подружжя, який його пережив, не входить ні до однієї з парантел, але він набуває право власності на певну частину спадщини ($\frac{1}{4}$ – зі спадкоємцями першої черги; $\frac{1}{2}$ – другої або третьої) й закликається до спадкування разом з родичами перших черг. У разі відсутності спадкоємців трьох перших

парантел (§ 1931 ЦУ Німеччини) до пережитого із подружжя переходить вся спадщина. Але частка у спадщині пережитого із подружжя залежить не тільки від наявності низхідних і висхідних спадкоємців, а й від правового режиму майна подружжя. Так, якщо на момент відкриття спадщини існував режим роздільного майна подружжя, і, крім того, разом із пережитим із подружжя до спадкування за законом закликаються один або двоє дітей спадкодавця, той з подружжя, який його пережив, і кожна дитина (діє також право представлення) спадкують у рівних частках (абз. 4 § 1931 ЦУ Німеччини). У Швейцарії пережитий із подружжя може вибрати між правом власності на зазначену частину майна і узуфруктом на майно у більшому розмірі, який може перейти у довічну ренту.

На відміну від країн континентальної Європи у Великій Британії пережитий із подружжя займає привілейоване місце серед кола спадкоємців за законом. Розмір його долі залежить від того, чи залишив після себе спадкодавець нащадків – низхідних, батьків, братів і сестер (та їх низхідних). У разі наявності низхідних родичів пережитий із подружжя має право на отримання фіксованої грошової суми, встановлення якої належить до компетенції лорд-канцлера. Так, якщо вартість спадщини не перевищує 125 тис. ф. ст., вона повністю переходить до пережитого подружжя. У разі, якщо вартість спадщини перевищує зазначену суму, то пережитий із подружжя отримує зазначену фіксовану суму, а також право на довічний прибуток від половини спадщини, що залишилася, тоді як друга половина розподіляється між дітьми спадкодавця у рівних частинах [6, с. 19–20].

Якщо у спадкодавця не залишилось низхідних спадкоємців, але залишились батьки або брати і сестри, то пережитий із подружжя отримує фіксовану грошову суму у більшому розмірі. Крім того, він отримує право власності на половину іншої частини спадщини, яка вільна від боргів. Інша частина спадщини переходить до батьків на праві власності, а якщо вони померли – до братів і сестер спадкодавця на праві довірчої власності. Крім того, пережитому із подружжя у цих випадках належить також переважне право на предмети домашнього вжитку. І лише у тому разі, якщо після спадкодавця не залишилось спадкоємців по низхідній лінії, то спадщина переходить до пережитого подружжя [7, с. 72–74].

Правовий статус подружжя визначається і через спільне волевиявлення подружжя у заповіті. Незважаючи на те, що заповіт за своєю природою є одностороннім правочином, який передбачає волевиявлення однієї сторони – спадкодавця і не передбачає зустрічного волевиявлення спадкоємців, спадковому праву деяких зарубіжних країн відомий інститут спільного заповіту. Суб'єктний склад осіб, які мають право на складання спільного заповіту, обмежено законодавством України (п.1. ст. 1243 ЦК), Німеччини (§ 2265 ЦУ) лише єдиним учасником сімейних відносин – подружжям. Так, у Німеччині (§ 2267 ЦУ) передбачено спільний заповіт подружжя, для складання якого достатньо волевиявлення одного із подружжя, оформленого у належній формі, а від іншого подружжя вимагається лише його підпис. Але відмовитися в односторонньому порядку від спільного заповіту за життя кожен із подружжя самостійно не може (§ 2272). Відмова від заповіту здійснюється за аналогією норм, передбачених для договору про спадкування, і підлягає нотаріальному посвідченню (§ 2296 ЦУ Німеччини; п. 3, 4 ст. 1243 ЦК України).

Якщо подружжя у спільному заповіті, у якому вони призначають один одного спадкоємцями, визначили, що після смерті пережитого подружжя їх спільне спадкове майно перейде третій особі, то слід припустити, оскільки не доведено іншого, що третя особа вважається спадкоємцем усієї спадщини подружжя, який помер останнім. Така ж правова конструкція передбачена і для заповідального відказу, встановленого у заповіті подружжя, який після їх смерті переходить до відказоодержувача (§ 2269 НЦУ).

Слід констатувати, що, незважаючи на значні відмінності в застосуванні норм матеріального спадкового права, прослідковується й позитивна тенденція до їх уніфікації, що надає можливість виокремити спільні для України та зарубіжних країн ознаки. Так, правовий статус того з подружжя, який його пережив, у спадкових відносинах зарубіжних країн визначають юридичні права та обов'язки (спадщина), які перейшли до нього від того з подружжя, який помер (спадкодавця). Спільними для України та зарубіжних країн є підстави для визначення правового статусу того з подружжя, який його пережив, а саме: 1) смерть одного з подружжя; 2) реєстрація шлюбу зі спадкодавцем за його життя та за умови, що такий шлюб не припинився шляхом розірвання на момент його смерті; 3) виділення частки того з подружжя, який його пережив, у режимі спільного майна подружжя, оскільки на цю частку спадщина не відкривається; 4) спадкування за заповітом та за законом.

Список використаної літератури:

1. *Кудинов О. А.* Гражданское и торговое право зарубежных стран: Краткий курс / О. А. Кудинов. – 2-е изд. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2012. – 92 с.
2. *Ромовська З. В.* Українське цивільне право. Спадкове право: підручник. – К.: Алерта, КНТ; ЦУЛ, 2009. – 264 с.
3. *Гражданский кодекс Франции (Кодекс Наполеона) / Пер. с франц. В. Захватаев / Предисловие: А. Довгерт, В. Захватаев / Приложения 1–4: В. Захватаев / Отв. ред. А. Довгерт.* – К.: Истина, 2006. – 1008 с.

4. *Махінчук В. М.* Конкубінат за Сімейним кодексом України: проблеми правореалізації // Наукові засади та практика застосування нового Сімейного кодексу України: Зб. наук. праць за матер. кругл. столу (м. Київ, 25 травня 2006 р.). – К.: Ксилон, 2007. – 212 с. – С. 95–104.

5. *Зенин И. А.* Гражданское и торговое право зарубежных стран: учебное пособие, руководство по изучению дисциплины, практикум по изучению дисциплины, учебная программа / Московский государственный университет экономики, статистики и информатики. 5-е изд. Вып. 5 – М.: МЭСИ, 2005. – 194 с.

6. *Смолина Л. В.* Наследственное право / Л. В. Смолина. – СПб.: Питер, 2005. – 224 с.

7. *Алешина А. В., Косовская В. А.* Наследники по закону и очередность их призвания к наследству в Российской Федерации и зарубежных странах // Общество. Середина. Развитие (Тетра Humana). – Вып. № 1. – 2010. – С.72–76.

The article investigates the legal personality of the surviving spouse in the legislation of foreign countries. The concept of «the widow (er)» is proposed to use at determining the legal status of «surviving spouse».

В статье исследуется правосубъектность пережившего супруга в законодательствах зарубежных стран. Предлагается для определения правового статуса «пережившего супруга» применять понятие «вдова /вдовец».

АПЕЛЯЦІЙНИЙ ПЕРЕГЛЯД СУДОВИХ РІШЕНЬ У СПРАВАХ НАКАЗНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Шабалін А. В.,

молодший науковий співробітник НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, здобувач НДІ приватного права і підприємництва імені Ф. Г. Бурчака НАПрН України

У статті проаналізовано процесуальні особливості апеляційного оскарження судових рішень, ухвалених у наказному провадженні. Встановлено підстави та порядок апеляційного перегляду означеної категорії судових цивільних справ.

Ключові слова: судовий наказ, апеляційне оскарження, наказне провадження, апеляційна скарга на рішення суду першої інстанції у справах наказного провадження.

Незважаючи на спрощеність наказного провадження, процесуальний закон передбачає можливість перегляду деяких судових рішень (судового наказу, ухвал), постановлених судами в цьому провадженні, в апеляційному порядку. Такий перегляд здійснюється у випадках, встановлених ЦПК України, з додержанням загальних правил кожного з видів перегляду судових рішень, за деякими винятками та з урахуванням особливостей наказного провадження [1, с. 185–186].

Відповідно до абз. 2 ч. 9 ст. 105-1 ЦПК України в апеляційному порядку може бути оскаржено судовий наказ, щодо якого суд прийняв ухвалу про залишення заяви про скасування судового наказу без задоволення, чи його змінено [2]. Окрім того, апеляційна скарга може бути подана і на процесуальні рішення, ухвалені судом за загальними нормами ЦПК України, в межах наказного провадження (ст. 219–221, 293 ЦПК України).

Варто зазначити, що до внесення змін до ЦПК України, що відбулися у ході реалізації судової реформи 2010 р., порядок апеляційного оскарження у наказному провадженні не передбачався. Це пояснюється тим, що у розділі II ЦПК України не був закріплений етап розгляду заяви про скасування судового наказу. Процедура скасування судового наказу була безумовною, судовий наказ підлягав скасуванню на підставі поданої заяви про скасування судового наказу без її розгляду та дослідження обставин (ст. 106 ЦПК України 2004 р.).

Із змісту абз. 2 ч. 9 ст. 105-1 ЦПК України випливає, що апеляційне оскарження судового наказу допускається лише після розгляду судом першої інстанції заяви про скасування судового наказу поданої боржником (представником або органом чи особою, яким законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб). Викладене підтверджується і позицією вищої спеціалізованої судової інстанції з розгляду цивільних і кримінальних справ. Так, у абз. 4 п. 16 Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про практику розгляду судами заяв у порядку наказного провадження» від 23 грудня 2011 р. № 14 визначено, що виданий судовий наказ не підлягає оскарженню в апеляційному порядку, крім випадків, визначених ЦПК України [3].